

*Granskning av
årsredovisning
2013*

Strömsunds kommun

PerÅke Brunström,
Certifierad kommunal
revisor

Lisbet Östberg
Revisor

April 2013

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
3.	Granskningsresultat	4
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	4
3.1.1.2.	Investeringsredovisning	5
3.1.1.3.	Driftredovisning	5
3.1.2.	Balanskrav	6
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	6
3.2.	Rättvisande räkenskaper	7
3.2.1.	Resultaträkning	7
3.2.2.	Balansräkning	7
3.2.3.	Kassaflödesanalys	8
3.2.4.	Sammanställd redovisning	8
3.2.5.	Tilläggsupplysningar	9

1. *Sammanfattning*

Vi bedömer att årsredovisningen redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.**

Kommunen följer inte Lag om kommunal redovisning kap 5 § 4, Pensionsutbetalningar. Kommunen redovisar 268,2 mkr som avsättning i balansräkningen i stället för som en upplysning utanför balansräkningen. Kommunens redovisning av pensioner innebär också att årets resultat är 11,3 tkr högre redovisat jämfört med om lagen följts. Eftersom felet är av betydande storlek bedömer vi att räkenskaperna inte ger en rättvisande bild och därför bör rättas innan de fastställs av fullmäktige.

I årsredovisningen uppges balanskravsresultatet uppgå till +35,2 mkr. Vid omräkning till lagens redovisningsregler uppgår balanskravsresultatet till -8,8 mkr. Kommunen lever därmed inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b) trots intäkter av engångskaraktär (återbetalning av AFA-premier) på 15 mkr. Uppgifterna om balanskravsresultatets utfall bör rättas innan årsredovisningen fastställs av fullmäktige.

Undantar man jämförelsestörande poster så uppgår det underliggande resultatet, omräknat till lagens redovisningsregler till -23,8 mkr. Beaktar man dessutom att kommunen (inkl. hela pensionsförpliktelsen) har negativ soliditet så blir den sammantagna bedömningen att kommunens ekonomi är ansträngd.

Förvaltningsberättelsens uppföljning av fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning visar att utfallet för tre av fem mål är förenliga med fullmäktiges mål.

De finansiella målen för investeringsvolym och avsättning till pensionsstiftelse har uppnåtts. Resultatmålet har dock inte uppnåtts.

Verksamhetsmålet för lokalytan har uppnåtts. Målet ”effektivt nyttjande av resurser” som anges i fullmäktiges budget har inte följts upp i förvaltningsberättelsen.

Sammantaget bedömer vi att utfallen delvis är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen sker implementeringen successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning och granskning av räkenskapsmaterial.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som daterats 2014-03-25

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar, med undantag av vad som följer av att kommunen inte redovisar sina pensionsförpliktelser och pensionskostnader enligt lagens bestämmelser, i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också hur ekonomin utvecklats de senaste åren.

Viktiga förhållanden och händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen redovisas förhållanden och händelser som är av betydelse men som inte framgår av resultat- och balansräkning. Exempel på sådant är befolkningsutveckling, orsaker till budgetavvikelse och ombudgeteringar samt en sk. känslighetsanalys.

Förväntad utveckling

Förvaltningsberättelsen är i huvudsak bakåtblickande med undantag för avsnittet om koncernen som kort kommenterar bl a vakansgraden i bostadsbeståndet och förtätningen av fjärrvärmekunderna. Någon resultatprognos för kommande år lämnas inte. För att få en bild av framtidens utveckling får läsaren gå till var och en av nämndernas verksamhetsberättelser.

Personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas enligt KRL 4:1 a, det vill säga frånvaron är specificerad på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt i åldersintervall. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information. I avsnittet redovisas även resultatet av genomförd medarbetarundersökning.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamheten, inkluderande sk. särskilda upplysningar om ekonomin i koncernföretagen, i enlighet med RKR 8.2. Förvaltningsberättelsens organisationsschema bör till kommande år kompletteras med företagen. Även de kommunala företagens risker bör beskrivas bättre i årsredovisningen.

Övrig obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen ska upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1, som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel lämnas. De är svårt för en utomstående att erhålla en samlad bild av förpliktelseerna, värdet på placerade medel för pension samt återlånade medel. Det som komplicerar redovisningen är att kommunen tryggar sina pensioner på flera sätt: Avsättning i egen balansräkning, genom försäkringspremier som genererat en överskottsfond och genom en pensionsstiftelse som kommer att generera gottgörelser.

Vi bedömer att de uppgifter som behövs för att få en samlad bild av pensionsförpliktelser och pensionsmedlen lämnas i förvaltningsberättelsen.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar.

Redovisningen lämnar dock inte information om hur stor del av budgetavvikelsen som beror på förseningar respektive att projekten blivit billigare är beräknat. Investeringsverksamhetens utfall blir därmed svåranalyserat.

Rutinmässigt verkar avvikelsen för investeringarna vara större än faktiskt utförda investeringar. Anledningen synes vara förseningar. Kommande år bör analys av hur investeringarnas förseningar påverkar verksamheterna ingå i investeringsredovisningen.

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget. Budgetutfallet redovisas brutto på kostnader och intäkter samt per nämnd, respektive per verksamhet.

Nämndernas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelsen i prognosen per sista augusti redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd, tkr	2013	Budget	Prognos	Budgetavvikelse	Prognosavvikelse
Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen	185 111	188 636	187 242	3 525	2 131
Miljö- och byggnämnd	4 116	4329	4 159	213	43
Barn- kultur- och utbildningsnämnd	210 408	205 225	210 138	-5 183	270
Socialnämnd	296 649	281 858	295 214	-14 791	-1 435
Närvårdsnämnd	19 294	20 115	20 075	821	781
Överförmyndaren	1 248	1 032	1 232	-216	-16
Revision	766	770	770	4	4
Summa nämnderna	717 592	701 965	718 830	-15627	1 778

Kommentar: De största negativa avvikelserna mot budget har uppstått på socialnämnden och barn- kultur och utbildningsnämnden. Socialnämnden, med en budgetavvikelse på 14,8 mkr, förklaras med att det är IFO:s kostnader för institutionsplaceringar och familjehem som är den största orsaken till underskottet. Barn- kultur- och utbildningsnämndens budgetavvikelse är 5,2 mkr. Förklaringen till detta är ökade kostnader för bl a utökad personal vid förskoleverksamheten.

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Inrättandet av kommunallagens balanskrav (KL 8:5 a-b) är upphovet till lag om kommunal redovisning och redovisningen av pensioner enligt blandmodellen.

I årsredovisningen uppges balanskravsresultatet uppgå till +35,2 mkr. Vid omräkning till lagens redovisningsregler uppgår årets balanskravsresultat till -8,8 mkr. Kommunen lever därmed inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans, trots intäkter av engångskaraktär (återbetalning av AFA-premier) på 15 mkr.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att utfallen är förenliga med två av fullmäktiges tre finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Vi bedömer dock att kommunens ekonomiska situation är ansträngd. Beaktar man jämförelsestörande poster så är årets resultat (omräknat till lagens redovisningsregler) kraftigt negativt (-23,8 mkr) samtidigt som kommunen har en negativ soliditet inkluderat pensionsförpliktelser.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2013	Utfall 2013	Måluppfyllelse
God ekonomisk hushållning, +14 mkr.	Redovisat resultat uppgår till -1,1 mkr. Omräknat till lagens redovisningsregler uppgår resultatet till -12,4 mkr	Nej. Målet ej uppfyllt.
Investeringar 21 mkr förutom ombudgeteringar från föregående år.	Investeringarna uppgår till 27 mkr 2012. Budget 55,8 mkr	Ja. Målet uppfyllt.
25 mkr öronmärks till pensionsstiftelsen.	37,5 mkr har överförts till pensionsstiftelsen vilket har utlöst 7,5 mkr i särskild löneskatt.	Ja. Målet uppfylls.

Kommunfullmäktige har i budgeten fastställt två verksamhetsmål avseende god ekonomisk hushållning för 2013:

- Lokalytan ska minska med 7 000 m²
- Effektivt nyttjande av resurser (BKU-nämnden)

Lokalytans förändring följs upp i årsredovisningen och målet bedöms vara uppnått. Målet om ”nyttjande av resurser” följs inte upp i årsredovisningen.

Sammantaget bedöms utfallen i årsredovisningen delvis vara förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning. Målen bedöms dock vara i behov av utveckling.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen inte uppfyller KRL:s krav och är därmed inte är upprättad i enlighet med god redovisningssed. Kommunen bokför utbetalningar av pensioner på 11,3 intjänade före 1998 som amorteringar direkt på balansräkningen i stället för som kostnader i resultaträkningen, vilket lagen föreskriver. Felet utgörs av ett betydande belopp varför vi bedömer att resultaträkningen inte ger en rättvisande bild av kostnader och årets resultat.

Vi har granskat inventariet köp överstigande 1/2 prisbasbelopp som bokförts som kostnader. Vid granskningen har vi identifierat två köp av inventarier motsvarande 711 tkr som enligt vår mening borde redovisats som investeringar. 606 tkr av detta belopp avser inköp av datorer. För anskaffning av tillgångar som har ett naturligt samband eller som kan anses ingå som ett led i en större investering bör bedömningen av vad som ska räknas som inventarier av mindre värde göras utifrån inventariernas sammanlagda anskaffningsvärde. Sannolikt borde dessa inköp därför bokföras som investeringar.

Kommunen har påbörjat arbetet med komponentavskrivningar.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år och prognos.

Resultaträkning 2013, mkr	Utfall 2013	Prognos 2013	Utfall 2012	Budget 2013	Avvikelse prognos	Avvikelse fg år	Avvikelse budget
Verksamhetens intäkter	215	212	211	162	3	4	53
Verksamhetens kostnader	-884	-894	-861	-834	10	-23	-50
Avskrivningar	-24	-28	-29	-29	4	5	5
Verksamhetens nettokostnader	-693	-710	-679	-701	17	-14	8
Skatteintäkter	447	447	447	445	0	0	2
Generella statsbidrag och utjämning	295	293	281	288	2	14	7
Finansiella intäkter	3	2	3	0	1	0	3
Finansiella kostnader	-53	-53	-23	-18	0	-30	-35
Resultat	-1	-21	29	14	20	-30	-15

Kommentar: Årets resultat inklusive jämförelsestörande poster avviker negativt mot budget med -15 mkr och mot föregående år med -30 mkr. Avvikelsen är positiv med 20 mkr mot prognosen från augusti 2013. Jämförelsestörande poster utgörs främst av erhållna medel från AFA-försäkringar med 15 mkr för både år 2012 och 2013 samt sänkt diskonteringsränta på pensionsskuld -38 mkr för 2013.

Beaktar man jämförelsestörande poster och undantar dessa ur 2013 års resultat uppgår kommunens resultat till 20,2 mkr. Redovisat enligt lagens bestämmelser uppgår motsvarande resultat till -23,8 mkr.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen inte uppfyller KRL:s krav och är därmed inte är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Kommunen redovisar pensionsförmåner intjänade före 1998 uppgående till 268,2 mkr i balansräkningen som en avsättning istället för ansvarsförbindelse. Enligt Kommunal redovisningslag 5 kap 4 § Pensionsutbetalningar, ska dessa redovisas som en upplysning utanför balansräkningen. Felet utgörs av ett betydande belopp varför vi bedömer att balansräkningen inte ger en rättvisande bild av avsättningar, och eget kapital.

Kommunen har avsatt 17,4 mkr för framtida sluttäckning av deponier. Förpliktelsen har inte nuvärdesberäknas. Där effekten av när i tiden en avsättning genererar ett utflöde av resurser är väsentlig ska nuvärdesberäkning av avsättningen ske. Vi bedömer att det avsatta beloppet med anledning av ovanstående är osäkert.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar samt att det går att härleda var de likvida medlen tagit vägen. Kassaflödesanalysen är upprättad på ett sätt som överensstämmer med RKR:s rekommendation 16.2.

Innehållet i kassaflödesanalysen överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden och att konsolidering har skett i enlighet med rekommendation från RKR.

3.2.5. Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

Kraven på tilläggsupplysningar är omfattande och anpassningar av årsredovisningens innehåll måste göras löpande. Till nästa år bör kommunen lägga till följande:

- Förvaltningsberättelsens innehåll bör kompletteras med information om kommunal verksamhet som bedrivs på entreprenad.
- Genomsnittlig upplåningsränta och räntebindningstid för kommunkoncernens lån.

2014-04-02

Per Åke Brunström

Linda Marklund